

živine je sklenil prejšnji minister Auersperg. Ebenhoch je zadrževal sklep pogodbe do zadnjega. V parlamentarnih krogih se govori, da ni izključeno, da Ebenhoch odstopi.

— **Zalitev vere in cerkve.** Vseučilišni prof. Varmund v Inomostu je v govoru in pisavi razžalil versko čustvo katoličanov. Veliko razburjenje je zavladalo med Tirolci nad to predrznostjo. Tirolski državni poslanci so se pritožili pri ministrskem predsedniku in naučnem ministru. Spis profesorjev je že zaplajen. Tirolski poslanci zahtevajo zadoščenje za katoliško cerkev in ne bodo dali prej miru, dokler ga ne dosežejo. Liberalni listi, tudi slovenski, pa zagovarjajo grdo dejanje inomoškega profesorja.

— **Prepir za poljedelsko ministrstvo.** Češki agrarci zahtevajo zase poljedelsko ministrstvo, češ, da imajo pravico nanj, ker so najmočnejša češka stranka. Vlada kaže hoče ustreči češkim agrarcem in ponuja krščanskim socialcem ministrstvo notranjih zadev. Agrarci krščansko-socialne stranke z vladnimi načrti niso zadovoljni in naglašajo, da je več krščansko-socialnih agrarcev, kakor čeških, in da zato niso voljni izročiti češkim agrarcem poljedelskega ministrstva.

— **Hrvatska.** Dne 12. marca se je otvoril hrvaški sabor. Otvoritev se je izvršila mirno. Vlada je odredila obširne varnostne naredbe, pripravila vojaštvo, a vse se je pokazalo kot nepotrebno. Posamezne poslance je množica pred zbornico pozdravljala z vskliki. Ob 11. uri dopoldne so bili poslanci v zbornici polnoštevno zbrani. Starostni predsednik je naznanil, da ima ban-komisar prečitati saboru kraljevo pismo. Ko je stopil ban Rauch v sabor, nastal je tak hrup, da je starostni predsednik moral sejo prekiniti. Ko je bila seja zopet odprta, korakal je ban Rauch, opravljen v narodno galo na predsedniško mesto in prečital kraljevo pismo, v katerem je program bana Raucha. Po prečitavanju je starostni predsednik določil prihodnjo sejo za prihodnji dan. Ko je drugi dan otvoril starostni predsednik Erazmo Barčič sejo, se mu približa banski uradnik in izroči kraljevo pismo, ki odgodi sabor. Starčevićani burno ugovarjajo in hočejo preprečiti branje pisma. Nastanejo divji prizori, ki trajajo pol ure. Čujejo se ogorčeni burni klici proti Rauchu in ogrski vladi. V nepopisnem trušču se poslanci posameznih strank med seboj sporečejo in se vrše se osebni napadi. Starčevićanci žvižgajo, kričijo in razbijajo po pulitih. Hrušč je tolik, da drug drugega ne razume. Konečno se vendar le more vršiti branje pisma, glasom katerega se sabor odgodi na nedoločen čas.

Mala politična naznanila.

Dne 12. marca: Deželni zbori, ki so bili na novo izvoljeni, se bodo baje sklicali v kratkem, da se konstituirajo. — Avstrijska delegacija je zaključila danes svoje zasedanje. Delegacije bodo zopet sklicane meseca maja. — Na Francoskem je sklenil senat postavbo, glasom katere se lahko razdruži zakon na zahtevo enega zakonskega.

Dne 14. marca: Danes se je na Dunaju sklenila in podpisala trgovinska pogodba med Avstrijo in Srbijo. — Cesar je dobil nahod in bo vsled tega zopet nekaj dni moral ostati v Senbrunu. Danes ga je obiskal ruski veliki knez Sergij, jutri ga obišče bolgarski knez, ki se pelja s svojo soprogo na Bolgarsko. — Včeraj so priredili delavci v Budimpešti mnogo shodov, na katerih so ugovarjali proti krivični volilni preosnovi, katero hoče predložiti vlada.

Dne 15. marca: Odkrili so zaroto proti perzijskemu šahu. Zarotniki, med katerimi je tudi

šahov sorodnik Silli-es-Sultane, so hoteli pahniti šaha s prestola. Zarotnike so zaprli. — Iglavski kmetje so imeli danes velik shod, na katerem so ugovarjali proti uvozu srbske živine. — Korno poveljstvo se bo ustanovilo v Ljubljani. — V Indiji so se zopet pojavili med domačimi Indijci nemiri proti Angležem.

Dne 16. marca: Spor med Japonsko in Kitajsko je poravnal, ker je Kitajska izpustila zaplenjeni parnik. — Na otoku Haiti so se domačini spuntali. Francoska vlada postopa z njimi zelo grozovito. Ustrelili so že več odličnih Haitancev.

Razne novice.

* **Iz poštne službe.** Poštanim oficijantom sta bila imenovana Josip Roškar za Rogatec in Fr. Drobnič za Grobelno.

* **Sokol in politika.** Kako je slovensko sokolstvo prepojeno s političnim strankarstvom, je najjasnejša priča slučaj dr. V. Ravniharja. Dr. V. Ravnihar si je upal pri zadnjih deželnozborskih volitvah v Ljubljani kandidirati proti liberalnim kandidatom in takoj je bila uprizorjena proti njemu sokolska gonja. „Narod“ je hinavsko zavijal in pisal: „Sokolstvo se kot nepolitična organizacija ne vlika v politične boje, pravico in dolžnost pa ima čuvati nad tem, da se noben član ne pregreši zoper etična in narodna načela, na katerih sloni vse sokolstvo.“ — Koliko hinavščine tiči v teh besedah, naj bo v dokaz, da se nahaja sokola Ivana Hribarja lastnoročni podpis na nemško-slovenski zvezi in da je sokol dr. Ivan Tavčar kot starosta „Sokola“ imel dejansko zvezo z Nemci. Tu je čili „Sokol“ mižal in še miži, proti dr. Ravniharju se je pa uprizorila v sokolstvu gonja samo nad podlagi „Narodovih“ laži. Proti takemu strankarskemu sokolstvu smo se mi vedno borili in v tem sokolskem strankarstvu imajo tudi vir naši telovadni odseki, ki so sedaj bolj potrebni kot kedaj prej.

* **Liberalna taktika.** Da za zadnja sodnijska imenovanja Narodna stranka in njena poslanca niso ganili niti z mezincem, tega si tudi liberalci ne upajo tajiti. Ko se je izvršilo imenovanje, takrat se le so začeli liberaluhi kričati črez to, kar se je zgodilo vsled njih nemarnosti in lenobe. To je že stara reč, da naši liberalci še le po dovršenih dogodkih najdejo svojo narodno čutečo srce. Da bi zakrili svojo zanikrnost pri teh dogodkih, pa so si izmislili celjski lažnjivi satansko laž, češ, poslanci Kmečke zveze so privolili v imenovanja, da so rešili dr. Povaleja iz preiskave. Že parkrat smo rekli, da je to grda laž. Vendar „Narodni List“, ki živi od laži, jo zopet ponavlja. Za to pa pozivljemo oba urednika „Narodnega Lista“ dr. Kukovec in Spindlerja: Povejta ime dotičnega poslanca, ki je povzročil sodna imenovanja in s tem povzročil ustavev preiskave proti dr. P. Toda ne skrivajte se za nepodpisane novice, ampak podpišite se! Potem bomo videli, na kateri strani je lumparija!

* **Laži-Narodna stranka.** Glavno ogrodje „narodne“ stranke je liberalno učiteljstvo. Bilo bi torej pričakovati, da se bo ta stranka posebno potegovala za narodno ljudsko šolo. A kaj je njeno „narodno“ delo? Zabavljanje proti Kmečki zvezi in njenim pristajšem. Ljudska šola nas bo ponemčila, liberalno učiteljstvo pa se iz strahu pred nemško vlado ne upa ganiti za narodne pravice našega ljudstva v šoli.

* **Kje so ovadnili?** Vsakdo še zna, kako so liberalni ovadnili in vohuni naznanjali naše pristaje

po zadnjih volitvah pred sodnijo. Nedolžne kmete in kmečke fante so vlačili pred sodišča. Po nekod so si znali ti ovadniti pridobiti tudi krive priče. Tirali so naše kmečke ljudi s svojimi tožbami v ječe in denarne kazni. Dogažali so se slučajni, da so posebno slovenski sodniki nastopali nečuvno. Ker hoče dr. Korošec to ovadniti delo naših liberalcev odkriti v državnem zboru ter pri sodniji od slovenskega sodnika tudi za kmeta zahtevati pravice, sedaj kričijo: Dr. Korošec hoče denuncirati (ovaditi) slovenske uradnike! Že dobro! Kmetje se vam niso smilili, za uradnike pa se zavzemate! Kmete ste tirali v ječe, o uradnikih pa bi ne smeliiniti besede. Dr. Korošcu pa kličemo: Le neustrašeno po pravični poti naprej! Kmetje so za vami!

* **Sodna imenovanja in dr. Povalej.** Poslanci Slovenske kmečke zveze nas prosijo obvestiti naše pristaje, da smejo vsakega, ki bi trdil, da je bila sploh kaka zveza med imenovanji in ustavitvijo preiskave proti dr. Povaleju, imenovati naravnost lažnjiveca. Ako pride do tožbe, naj ponudijo naši pristaji dokaz resnice, kmečki poslanci so za priče na razpolago. Liberalno zalego moramo enkrat pošteno razkrinkati!

* **Prevelika strast.** Liberalni list „Korošec“, ki je zanesel razdor na Koroško, se je izrekel proti vinski razstavi, ki so jo priredile nekatere naše spodnještajerske kmetijske zadruge dne 17. marca v Celovcu. Boji se namreč, da niso liberalne. Kaj ne, vse naj vrag vzame, kar ni liberalno! Strast slepi!

* **Pravo narodno izdajstvo moramo imenovati** volilno reformo, kakor jo predlaga celjska laži-narodna stranka. Ona želi to, kar želijo Nemci in socialdemokrati, le nekoliko si je dala svoje nemško-socialistične nazore narodno pobarvati. Toda že danes ni dvoma, da se bo v narodnih zadevah nazadnje tudi hote nehote udala. Vse stare skupine hočejo liberalci obdržati, samo nov razpor še hočejo zanešati med ljudstvo z novo skupino, da tudi politično ločijo kmeta od hlapca, delodajalca od delojemalca. Ni tudi nobenega dvoma, da bodo potem, ko se je ta ločitev izvršila, zanesli liberalci med kmečko delavstvo sovraštvo do kmeta ter bodo organizirali delavca proti kmetu. Dandanes ni več čas ločiti stanov, ki morajo skupaj živeti in ki imajo slične interese, ampak dandanes jih je treba družiti. Ako se uresniči želje liberalcev, je naš kmečki narod izdan Nemcem in socialdemokratom!

* **Volilna preosnova.** Ko so priredili liberalci celo vrsto zborovanj za volilno preosnovo, priobčili smo mi članek, da pomagamo v tej stroki liberalni revščini, ali kakor se je naš članek izrazil, da jim vržemo kost, ob kateri bodo imeli vsaj kaj glodati. Naš članek in naši ljudstvu prijazni nazori so res vznemirili liberalce. In ker za stvarno polemiko niso dovolj podkovani, za to zmerjajo in lažejo. Mi smo v števil. 9. doslovno pisali: „Za naše slovenske volilce po trgih in mestih bi morali izvojevati seveda tudi primerno, postavno zajamčeno zastopstvo.“ Liberalci pa je vedno nesramen, za to so zamolčali ta stavek ter nam začeli očitati, da smo trge izdali! Kranjski „Naš List“ je na podlagi te laži prinesel cel članek proti našemu izdajstvu. Otroci! Celjska Narodna stranka pa se že z vsvo pravico sme nazivati stranka lažnjivcev. Vsak poštenjak se mora sramovati, pripadati tej stranki!

* **Slovenski kmetje!** Prihodnjo nedeljo priredi liberalna laži-Narodna stranka zopet več zborovanj po slovenski domovini. Slepiti vas hočejo, da ne vidite njihovega pravega delovanja! Kjerkoli ste organizirani, pridite na zborovanje. Pri volitvi predsednika si volite svojega predsednika. Ta naj da besedo samo vašemu pristaju, ki bo ožigosal postopanje

v ognju in nastal je grozen nered. Ujeti kristjani dobro porabijo lepo priliko in srečno uidejo iz sužnosti.

XXI.

„Z Bogom za staro pravico in prostost našo!“

„Živio naš kralj Matija Gubec!“

Leta 1573. na pustni večer je bilo v brdovski krčmi prav veselo! Ljudstvo pije, pleše in vriska! Nič mu ni, nič ga ne boli, vse je veselo in široke volje.

Iz župnišča prihaja Ilija Gregorič, kjer je prejel od župnika blagoslov.

Na cesti sreča Pasanca, ki mu pove, da mu je pripeljal od Gubea 40 dobro oboroženih mož; Gubec da je pripravljen in se bo vsak čas vzdignil. Ilija svetuje Pasancu, naj spravi ljudi na varen kraj, na dano znamenje pa privrši z njimi na dan!

Ilija stopi v krčmo. Za kapo mu trepeče petelinovo pero, znak, da je zora kmečkega dne blizu; na ramenih pa mu visi dolg kožuh. Množica ga pozdravi z burnimi: Živio Ilija!

Veselite se bratje, na vesel pust!, se nasmehe Ilija in sede na klop. Pa komaj je par trenokov, sedel, že prileti v sobo majhen deček in na vsa sapo pripoveduje, da gredo proti krčmi grajski hlapci s Susjeda. Vsi osupnejo.

In res niso dolgo čakali na nove goste. V sobo vstopi Peter Bošnjak z nekoliko oboroženih tovarišev, pa porogljivo reče kmetom: dober večer in naroči tri vrče vina.

Kmetje so molčali kakor onemeli. Petrovo oko obstane na kmetu, ki ga je že dolgo iskalo. Peter se grobo zareži pa reče kmetu:

Kaj pa ti pes tu delaš, a? Ali ne veš, da viliče že davno na te čakajo in da je vrv za te že gotova? Zdej te imam!

Obrne se k tovarišem:

Zvežite mi psa! Vi kmečki črviči pa da se mi ne gane!

Ta hip se vzdigne s svojega sedeža Ilija, odgrne si plašč in bel platnen križ se mu zasveti na prsih. Kakor votel grom je donel njegov glas:

Bratje, prišel je čas! Za pravico in prostost vseh tlačanih in teptanih se dviga kramp in motika! Smrt Tahu.

Množica zatuli in v trenutku se ji zabliskajo v rokah sablje in puške. Nekdo vstrelji skozi okno in kakor bi trenil, se privlači v sobo 40 oboroženih kmetov. Na mah so Tahovi hlapci zvezani, Bošnjaku pa prvemu odleti glava in se potoči v krvi po tleh.

Iz zvonika se oglašijo zvonovi, puški odgovarja puška po dolih in bregovih, širom celega okraja vrejo skupaj oboroženi kmetje, po oeli pokrajini se glasi gromovit klic: Z Bogom za staro pravico!

Ko Tah zve, kaj se je zgodilo, zajezdi ponoči konja in pobegne še z enim hlapcem v Zagreb.

Do jutra dospe tudi Gubec pod Susjed, kjer se je zbralo do štirideset kmetov. Prišli so tudi kmetje od Cesar-grada, ki so ga bili zažgali, topove pobrali, kastelana pa ubili.

Prvi udarec je bil namenjen Susjedgradu. Brez velikega odpora so zajeli grad, a glavnega zločinca Taha ni bilo nikjer. Isto usodo je doživela tudi Stubica; vse pristave Tahove pa so spremenili v prah in pepel.

Povsod so se kmetje upirali krutemu gospodstvu grajščakov, kamorkoli je dospel glas o upor, so odrekli gospodi pokorščino rekoč:

Tudi mi smo ljudje! Pravica mora biti za vse enaka! Enega očeta sinovi smo mi kmetje pa vi gospoda in velikaši!

Tako je vrel med kmeti, ki se jim je pridružilo tudi nižje plemstvo, od Samobora do Varaždina, pa iz sosednje Kranjske in Štajerske; združili so se z Gubcem, ki je zbiral svoje čete na stubškem polju, kjer je bilo obilo jedi in pijače iz Tahovih žitnic in pivnic.

Gospoda je prevzel strah. Kmet noče več delati, glad bo pritisnil, a Turčin je blizu; enkrat naj prilomasti z večjo silo, pa je domovina izgubljena. Resno se je začelo misliti in delati na to, da se kmečki upor čim prej uduši.

V Gubčev tabor prihajajo črne vesti: Na Kranjskem je potokel upornike uskoški kapitan Jošt Turn, na Štajerskem pa je pobila cesarska vojska kmete.

Dne 8. svečana 1573. leta naznani Gubcu majhen možiček, ki se je preplazil prek gore iz Zagreba, da gre nad kmete gosposka vojska do 5000 ljudi močna, sami izvežbani in boja vajeni možje pod poveljstvom Gašparja Alapiča.

Gubec pokliče svoje kapetane, uređi, kako naj pričakajo sovražno vojsko, kako se naj čete razpostavijo, potem pa spregovori svečano svoji vojski:

Bratje moji! Evo nas, poteptane in zaničevane kmete, ki smo zapustili oralo in plug, ženo in deco pa zagrabili puško in sabljo! Črna nakloga nas je prignala sem, da se borimo za ljudske pravice, ki jih gazijo gospoda z nogami!

[Dolgo prihodnja.]

Cena živini pade!

laži-narodne stranke v srbski pogodbi! Zadržite se sicer mirno, pri volitvi predsedništva volite pristaša, in predsednik naj pokaže moč. Če tako postavimo in dostojno postopate, ne more vam nihče do živga! Izdajalec naroda ne smejo med narod! Slovenski kmetje, na bran za svoj stan!

* **Naše zadržno delo.** Uvodni članki „Slov. Gospodarja“ o zadržnem delu so razburili nekatere gospode odvetnike. Zlasti se znaša nad njimi „Domovina“ v dveh uvodnih člankih, katere je pisal gotovo član mariborske posojilnice iz samega srca nad novoustanovljeno Ljudsko posojilnico v Mariboru. Značilna, skoro zlobna je ta polemika; član kar se v cellem članku zaganja le v g. dr. Verstovška in trdi večkrat, da je ta pisal uvodne članke v „Slov. Gosp.“ Da lažje vsakdo obsodi tako osebno natolcevanje, povdarjamo in naglašamo najsveteje, da dr. Verstovšek ni pisal niti besedice za te uvodne članke in ni niti v najmanjši zvezi z navedenimi razlogi. To dejstvo obsoja pa dovolj dopis odbornika mariborske posojilnice, ki se zaletava po krivici v dr. Verstovška, ne da bi bil vedel za pravega pisca. Taki javni napadi so naravnost zlobnost. Radovedni smo le, ako predsednik mariborske posojilnice, g. dr. Rosina, že kot pravnik odobrava take javne krivice. Kar se pa tiče denarnih zavodov, pa svetujemo, da se gospodarska podjetja ne napadajo po javnih listih brez potrebe. Če je kje kaka hiba, treba je poseči vmes, da ne trpi občinstvo škode. Tega načela se bomo držali tudi mi, ker to javnost zahteva. Toda brez vzroka napadati Ljudsko posojilnico v Mariboru, je neodpušljivo. Začel je s takimi napadi član mariborske stare posojilnice, to pribijemo, da se ne bodo zopet zgovarjali gospodje, da smo mi začeli tudi na tem polju nestrepen boj. Če nas bodete na ta način izživljali, vračali bomo klotute, da bode donelo občutljivo. Torej mirna Bosna!

* **Dr. Kukovec in urednik Spindler** proti slovenskim sodnikom. V predzadnji številki smo objavili žalostno resnico, da nekateri uradniki tako nastopajo proti pristašem Kmečke zveze, da slovenski kmetje niti od Nemcev niso imeli toliko prestat. Radi te izjave piše „Domovina“ tako: „Ako človek pogleda na „Gospodarja“ in njegove ljudi, se ne more vzdržati studa nad takim sleparjenjem ljudstva in da se točneje izrazimo — falostvom.“ „Domovina“, kaj pa praviš na to-le? Ljudska posojilnica v Celju je vložila tožbo proti „Narodnemu Listu“. Urednik Spindler je odklonil nepristranskega slovenskega preiskovalnega sodnika in se je dal zaslišati od nemškega sodnika. Drugi slučaj: Dr. Kukovec toži „Sl. Gospodarja“, ker ga je imenoval liberalca. V ulogi, s katero zahteva sodno preiskavo, odklanja nepristranskega slovenskega preiskovalnega sodnika ter je zadovoljen, da nemški sodnik vodi preiskavo. To je pač narodni škandal. Naj bi bil kak pristaš Kmečke zveze kaj takega storil, liberalno časopisje bi ga križalo. Ker sta pa ta narodni grehi zakrivila dva glavna stebra Narodne (?) stranke, je pa vse dobro.

* **„Narodnega Lista“** zadnja številka bi lahko imela napis glasilu Zadržne Zveze v Celju. V listu se v nebrojnih člankih od g. Jošta, oziroma njegovih privržencev na vse pretege hvali hirajoča celjska Zveza in se strastno zaganja v naše zavode. Članice na Štajerskem, katere ste se v celjski Zvezi in članice na Koroškem so lahko ponosne nato, da list, ki blati vsako pošteno gospodarsko delo, hvali — Zadržno Zvezo v Celju.

* **Jošt** se zaganja v vse mu neljube osebe, katere so njegovim namenom na potu. Se celo ravnatelj liberalne zveze v Ljubljani mu ni povšeči, in sicer raditega ne, ker se noče umakniti iz ravnateljskega sedeža in narediti prostor Joštu, kateri bi silno rad zapustil celjsko Zvezo, katero zapuščajo članice ena za drugo. Jošt se v zadnjem „Narodnem Listu“ naravnost norčuje iz onih članic, katere vodijo pristaši Kmečke zveze, a so še članice celjske Zadržne Zveze.

* **Zadržna Zveza v Celju** bode morala v tem letu zvišati letne prispevke svojih članic, ker je izgubila okrog 80 članic, ki so na leto povprečno najmanj po 100 kron prispevkov plačevale. — Zadržna Zveza v Celju uživa svetovni ugled po besedah oziroma po naročilu g. Jošta v zadnjem „Narodnem Listu“. Menda raditega, ker je že v spomladi 1. 1907. zahtevala od neke koroške posojilnice 5% odstotkov za kredit, akoravno se takrat ni vladala denarna draginja; v času denarne draginje je zahtevala 6% odstotkov; na zadnje pa popolnoma odrekla. Saj je neki posojilnici v Savinjski dolini preskrtila kredit pri neki banki za 7%, posojilnicam v Istri pa še pod neugodnimi pogoji. Ne čudimo se, če raditega uživa ugled, pa ne pri kmečkih zadrugarjih, temveč pri — onih, ki izkoriščajo kmetje.

* **Mladeniški list.** Začetkom aprila začne izhajati po dvakrat na mesec neodvisno, nepolitično glasilo vseh slovenskih dijaških in ljudskih mladeniških organizacij po nizki ceni 10 vin. za številko. Svobodomiselnici čez dalje bolj organizujejo zlasti dijaško mladino, izkušajo pa v najnovejšem času pridobiti na svojo stran tudi kmečko, delavsko in meščansko mladino. Uspehi teh in podobnih prizadevanj, ki se javljajo tudi v nameri, izdajati liberalno ljudsko glasilo, se bodisi med dijaštvom bodisi med ljudstvom ponekod že poznajo, zlasti v Primorju. Listi, kakor „Svoboda“ in „Omladina“ zadržujejo naše dijaštvo. „Svobodna misel“ pa posebno v pri-

morskih krajih zanaša brezverstvo med preproste sloje. Ali moremo križem rok gledati, kako se na ta način vsemu našemu naraščaju trga vera iz srca in se ga tira v umski in нравni propad? Pomnimo, da se nasprotnikom nikoli ne sme posrečiti, združiti mladino v svobodomiselnem taboru, ker bi potem ena noč utegnila podreti, kar se je v dveh desetletjih zgradilo. Zato je potreba posebnega mladinskega glasila dovolj utemeljena. List se bo pečal 1. z mladinskimi in dijaškimi stanovskimi vprašanji, bo 2. apologetičen v poljudnem smislu, na kar polagamo spričo popolnega pomanjkanja verskoobrambenih spisov za ljudstvo veliko važnost, bo 3. glasilo naše že tako trdno vkoreninjene in razširjene telovadske organizacije, bo 4. glasilo naših izobraževalnih društev ter bo prinašal redno vsaj osnutke za predavanja, kar bo zlasti za koroško, goriško in tržaško mlado izobraževalno organizacijo velikega praktičnega in vspešnega pomena, se bo 5. pečal s polemiko proti nasprotnim, brezverstvo razširjajočim listom. Ni dvoma, da je ta listu začrtana naloga primerna. Gre se zdaj le zato, da se list razširi. Ker so naši somišljeniki v tem oziru zelo obremenjeni, mu je določena tako nizka cena, da jo lahko vsakdo zmaga. Prosimo zato vse voditelje izobraževalnih organizacij, duhovščino, župane, učitelje in vse, ki tu v poštev pridejo, da se na list naroče, med člani izobraževalnih organizacij in med mladino, med katero imajo upliva, zanj agitirajo ali ga vsaj priporočijo. Člane izobraževalnih organizacij opozarjamo, naj se vsi nanj posamič naroče, dijaki in telovadci naj bodo pa vsem v tem oziru kot naročniki in agitatorji za vzgled! Opozarjamo na list tudi vse izobraženstvo, ker bo, dasi poljuden, pa drugače strokovnjaksko in stvarno pisan, da ga bo vsakdo brez izjeme s pridom čital. List se bo poslal začetkom aprila, ko izide prva številka, na ogled. Zavednost našega ljudstva in izobraženstva, ki je v krščanskodemokratskem taboru, nam je porok, da se bo novi list in organizacija, ki se bo v kratkem na njem osnovala po vzgledu na Dunaju, v katoliški Nemčiji in Svici mogočno vkoreninila in razširila! Naši somišljeniki vsi naj krov in na delo, da se še bolj razcvete naše časopisje.

* **Pomiloščenje** o priliki cesarjevega jubileja. Avstro-ogrski državljani, ne izvzemši Bosancev in Hercegovcev, brez razlike narodnosti in veroizpovedi, ki živijo v inozemstvu in imajo kake neprilike zavoljo vojaške obveznosti, dobijo pojasnila o pomiloščenju, ki ga je podelil cesar o priliki svoje šestdesetletnice kot vladar, brezplačno pri „Österreichisch-ungarische Kolonialgesellschaft“, Dunaj, VII., Marienhilferstraße 48. Dopisuje se v vseh v naši državi običajnih jezikih. Ravno tam se dobe tudi vsakršna pojasnila glede izseljevanja in povrnitve v domovino.

* **Nov štajersko-koroški gorski artilerijski polk.** S 1. aprilom se ustanovi 3. gorski artilerijski polk, ki se bo dopolnjeval iz Štajerske in Koroške. Nov polk bo štel 22 častnikov, 355 vojakov, 139 konj in 16 topov. Dve bateriji z kadrom bosta v Beljaku, dve bateriji pa v Belu.

* **Važno za Slovence,** ki iščejo kruha po velikih mestih. Slovenska krščansko-socialna zveza izda izkaznice, na katerih bodo oni, ki iščejo zaslužka na Dunaju, Gradcu, Trstu, Pulju, Ljubljani, Gorici, Celovcu in večjih industrijskih krajih, našli naslove naših društev, shajališč somišljenikov, zavetišč in priredb naše organizacije. Potrebna navodila dobe naša društva in župni uradi.

* **Za živinorejce!** Od 10. do 12. aprila letos bo na Dunaju priredila tamošnja c. kr. kmetijska družba razstavo pitane živine iz cele Avstrije. Živina, ki se razstavi, je namenjena, da se proda. Na Dunaju je Osrednja zadržna zveza ustanovila tudi živinsko prodajnico (Viehverwertungsstelle), ki se nahaja v III. okraju na centralnem živinskem semnišču Sv. Marx. Živinorejci, ki pripeljejo svojo živino na razstavo, se lahko oglase tam in spravijo svojo živino v denar. V prvih mesecih svojega obstanka je ta živinska prodajnica prodala kmetom čez 2000 glav goveje živine. Tako se skrbi, da kmet brez preprek naravnost proda živino odjemalcu.

* **Tržne vesti.** Tržišča se nikako ne morejo pomiriti in priti v pravo tir. Ponudbe so jako neznatne in vsako najmanjše vpraševanje po blagu utrdi cene in povzroči višje zahteve. A kurzne izpremembe tega tedna gredo le na rovaš spekulantov. Koncem zadnjega tedna so cene znatno padle, ali že v ponedeljek so šle zopet navzgor. V torek so šle višje ter vztrajale do 13., ko so zopet padle. Dosežanja poročila o setvah so jako ugodna. Vkljub vsem naporom ne more tudi druga roka prodati tudi neznatne množine moke, ker konzum ne kupi zadnji čas nič, medtem ko je prej od danes do jutri kupoval. Odpoklci, posebno dragega blaga, se vrše jako neredno. Vkljub omejenemu obratu se množe zaloge moke in nekateri mlini so obrat sploh ustavili. Otrobi in klajna moka nespremenjeni. — Sladkor hočejo zopet podražiti. — Svinjska mast, kakor ameriška tako ogrska, je šla višje. Dovož živine ne zadostuje potrebi.

* **Slov. kat. akad. društvo „Zarja“** v Gradcu si je na 1. rednem obnem zboru dne 13. t. m. izvolilo sledeči odbor za letni tečaj: Preds.: jur. Ivo Černik. Podpreds.: cand. iur. P. Rupnik. Blag.: iur. V. Polak. Kužij.: iur. N. Oberman. Gosp.: med. A. Aršek.

Mariborski okraj.

in **Za dijaško kuhinjo** v Mariboru so darovali sledeči p. n. dobrotniki in dobrotnice: Hranilnica in posojilnica v Smarju namesto venca na grob g. F. Verka 12 K; na zlati poroki Janeza in Marije Dobaj nabrali gostje 14 K; v zahvalo sv. Jožefu in sv. Antonu za pomoč 10 K; posojilnica v Gornji Radgoni 40 K; Cede Jože, župnik, 10 K; od Sv. Jurija na Ščavnici poslal g. Stuhar 11,20 K; Kosi Alojziji pri Sv. Križu 5,70 K; Kovačič Jakob od Sv. Petra pri Radgoni 4,17 K; posojilnica v Brezicah 20 K; Hedžet Rozalija (volilo) 26,45 K; Ogrizek Fr., župnik, 4 K; Vogrin Janez, župnik, 20 K; posojilnica v Framu 30 K; od Sv. Ane poslali 4 vreče krompirja. Vsem dobrotnikom in dobrotnicam stoteri Bog plati!

in **Sv. Anton** v Slov. gor. „Domovina“ in pa „Narodni List“ se borita, vztrajno za pravice slovenskega naroda s tem, da junaško udrihata po duhovnikih. V pobalinsko surovem tonu, kakor vsikdar, sem bil po odmoru nekaj tednov zopet tudi jaz napaden v „Narodnem Listu“ štev. 8. Nimam navade, se braniti proti napadom, kateri izvirajo iz sovraštva in nimajo boljšega smotra, kakor dražiti, izživljati in v javnosti smešiti; mislim, na take napade ni niti treba odgovarjati, jih ni treba v drugih listih obsojati, ker se sami obsojajo. Na zgoraj omenjeni dopis v „Nar. Listu“ štev. 8 pa vendar odgovorim, ne sicer radi sebe, temveč zato, da storim uslugo g. notarju Štupici pri Sv. Lenartu, ker tako zelo želi, da javnost zve za njegovo postopanje v neki zapuščinski zadevi. Dopisnik mi očitja, da sem denunciral g. notarja radi zneska 200 K, katere mi je sporočila Ana Kukovec za sv. maše. Neverjetna predrznost! Če imate že pogum za nesramne napade, pa bodite tudi toliko pošteni, da zadostno utemeljite svoja očitja. Naj sodi javnost, ali sem storil prav ali ne. Celih štirinajst mesecev je že minulo po smrti Ane Kukovec. Od sodnije določeni zapuščinski komisar, notar Štupica, bi imel že davno izplačati razna volila pokojne. Če si ga opomnil, se je izgovarjal semintje, češ, niso še vplačane vse zapuščinske tirjatve, ni še se odmeril desetek in podobno. Ali pa so bili ti izgovori upravičeni? Ne zdi se mi; sicer bi bil g. notar vedno dosleden v svojem postopanju. Pa ni bil. Prej ko se je izvršil konečni proračun, prej ko so bile vplačane vse zapuščinske tirjatve, torej predčasno je izplačal iz zapuščine po rajni A. Kukovec vsem osebam tirjatve, ne da bi pri teh osebah prej iztirjal, kar so bile dolžne v zapuščino A. Kukovec, oziroma da bi jim zaračunal njih tirjatve. Razumljivo je, da volilojemalce to notarjevo postopanje ni dopadlo. In začeli so se glasiti, zdaj pri okrajni sodnji, zdaj pri finančni prokuraturi v Gradcu — ali, še ni hotelo gladko iti. Popolnoma naravno je bilo torej, da je nekdo (bil sem slučajno jaz) podregal pri finančnem ministrstvu, naj se g. notarja opozori, da že vendar enkrat izplača volila. In pomagalo je. Dne 27. svečana je g. Štupica nadomada poklical vse volilojemalce v svojo pisarno in razdelil vse vsem, kakor je velel ukaz ministrstva. Zakaj se ni uprl in tudi ministrstvu odgovoril, kakor je odgovarjal nam — zakaj se je mogla kar nenkrat vršiti konečna razdelitev zapuščine, ko je vendar znano, da še oni, ki so dolžni v zapuščino, niso vsega plačali. Kdo se je torej blamiral? Ali jaz, ker sem dosegel, za kar sem bil upravičen in dolžen, se potegovati, ali se pa ni znati blamiral nekdo drugi, ki bi bil boljše storil, da bi o celi stvari molčal. — Jožef Lassbacher, kaplan.

in **Voznikov ne pozabite!** Od Sv. Martina na Pohorju se nam piše: Bral sem v „Slov. Gospodarju“ v 10. številki, da bodejo med drugimi delavci zavarovani tudi drvarji in žagarji. Prav je tako, ker planinsko in drvarsko delo je res zelo nevarno. Na nekoga se je pa pri tem pozabilo. Mislim, da so zavarovanja istotako potrebni tudi vozniki, ki morajo po grdih strminah spravljati težke hlode. Mi vozniki smo mnogo na slabšem kakor drvarji in žagarji, kajti mi služimo najmanj na dan in smo tudi večinoma oženjeni. Prosimo, da se na nas ne pozabi. — Pohorski vozniki.

in **Nesreča.** V Slov. Bistrici se je igral Ivan Juršnik, ključavničarski učenec, pred delavnico svojega mojstra s flobertovo pištolo. Puška se sproži in krogla zadene 13-letno deklico Marijo Dorn, stoječo v hišni veži. K sreči rana ni nevarna.

in **Makole.** Tukaj je umrl dne 2. t. m. posestnik Matevž Lepej, star 72 let.

in **Peki** pri Poljčanah. Dne 26. febr. t. l. bil je, kakor smo že na kratko poročali, pri vzklicni obravnavi v Mariboru zaradi razžaljenja časti poljčanskega župnika obsojen na 50 K globo, oziroma pet dni zaporja, in povrnitev vseh pravnih stroškov prve in druge instanc g. Jož. Baumann ml., gostilničar v Peklu. Ta pravična, razsodba vzbudila je med farani, ne samo med Slovenci, ampak tudi med poštenimi Nemci, tem večje veselje, ker so Baumannovi privrženci na dan razsodbe prve instance v Slov. Bistrici, v kateri je preiskovalni sodnik g. dr. Mally oprostil g. Jožefa Baumann, pokali z možnarji do poznega večera, da bi dali s tem duška nad nepričakovano razsodbo ter tudi javno zasmehovali katoliškega duhovnika. V trdnem prepričanju, da bode vzklicno sodišče v Mariboru potrdilo prvo razsodbo, nabrali so med seboj večji znesek za smodnik, da bi zopet na podoben način slavili zmago! Toda človek

Kruh se podraži!

obrača, Bog pa obrne! Zmagala je pravica; zdaj pa besni vse protikršćansko nemško časopisje ter grdo napada ne samo g. župnika, ampak tudi one 4 gg. sodnike, ki so po treznem prevdanku izrekli pravično razsodbo. Naša dolžnost je, da podamo kratko zgodovino te zanimive pravde. Dne 6. avg. m. l. vršila se je politična razprava o ugovoru proti občinski volitvi z dne 10. maja v Peklu, v posebni sobi Mahoričeve gostilne. K tej obravnavi je c. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru povabilo celo volilno komisijo in več volilcev, med njimi tudi g. župnika v Poljčanah. Že pred obravnavo obnašal se je v vezi g. Jožef Baumann ml. brez vsakega povoda tako proti g. župniku, da je bil vladni komisar primoran, Baumanna iz veže poklicati v sobo, češ, da bode vsaj tam miroval. Glavni predmet obravnave je bilo zaslisanje treh kmečkih volilcev, o katerih je trdila volilna glasovnica, da so za časa volitve glasovali za Georga Lubeja, dočim je v rekurzu bilo izrečeno mnenje, da so glasovali za Gregorja Lubeja ter je najbrž g. Franc Novosad napačno slišal in tako zapisal v glasovnico. Vsi trije zaslišani volilci so odločno izjavili, da so glasovali edino-le za Gregorja Lubeja, katerega vsi dobro poznajo in o katerem vedo, da se imenuje Gregor in ne Georg, ali Jurij; poleg tega pa so imeli v rokah razločno in debelo fiskalno listič z imeni kandidatov, in je torej vsaka pomota na njih strani izključena. Ta odločna izjava se je v zapisniku zabilježila. Na to je izjavil g. župnik, vprašan od g. komisarja, kaj ima k tej izjavi pripomniti, sledeče: „Ako ti trije volilci, ki Gregorja Lubeja osebno dobro poznajo, tako odločno trdijo, da so glasovali edino-le za Gregorja Lubeja, potem jim moram verovati; pomota od strani g. Novosada je pa mogoča; saj je isti tudi v volilni glasovnici drugega volilnega razreda pomotoma zapisal enkrat Alfred Geier, ko je vendar-le g. Franc Smeh zapisal v nasprotno glasovnico Alojz Geier, kako je v resnici glasoval eden volilec drugega volilnega razreda.“ Ta izjava g. župnika se je pa le na kratko zabilježila približno z besedami, da se župnik pridruži izjavi teh treh volilcev ter vzdržuje ta ugovor proti volitvi. Po tej izjavi je začel g. Baumann naenkrat kričati: „Sie sind ein Lügner, Lügner, Herr Pfarrer!“ G. vladni komisar ga opozori na to nedostojno obnašanje, toda g. Baumann nadalje vpije, da je g. župnik lažnjivec. Uzaljen g. župnik zahteva, naj te psovke prekliče, sicer bode neljubo prisiljen ga tožiti. Na to se obrne g. Baumann do navzočih kmetov ter reče: „Da bodete tudi vi lahko pričali, kaj sem rekel g. župniku, rečem se slovenski: „Naš gospod župnik so lažnjivec, lažnjivec.“ Po končani obravnavi podal se je g. župnik, da bi se izognil morebitnim nadaljnim napadom, s tremi kmeti na vrt Mahoričeve gostilne. Kmalu na to pride tja tudi g. Baumann z nekaterimi somišljeniki, stopi pred g. župnika in začne zopet kričati: „Sie sind ein Lügner, Lügner; und wenn Sie mich nicht klagten, werde ich Sie in Zeitungen verreiben, daß Sie sich nicht getraut haben, mich zu klagten.“ Besede Lügner je ponavljal tudi slovenski, češ, da bodo tudi kmetje lahko pričali. G. župnik je vstal ter šel z onimi tremi kmeti mirno iz vrta na svoj dom. S tem svojim nastopom prisilil je g. Baumann g. župnika k tožbi. Pri prvi in drugi sodnijski obravnavi v Slov. Bistrici skušal je g. Baumann s pomočjo par prijateljev podati dokaz resnice. Po svojem je zavijal zgoraj omenjeni dogodek ter se navedel iz dogodkov občinske volitve dne 10. maja m. l. tri slučaje, v katerih je po njegovem mnenju g. župnik lagal. Trdil je najprej, da se je g. župnik zlagal, ko je pri volitvi drugega občinskega razreda izjavil, da je Jožefa Korošec sodnijsko ločena od svojega moža, in torej sme voliti s pooblastilom; dostavil je še, da je g. župnik zastavil svojo častno besedo za to trditev in da je izjavil, da ve to iz župnijskih matric, na kar je bil pooblaščenec Jožefa Korošec pripuščan k volitvi. Resnica pa je ta-le: Ko se je oglašil pooblaščenec Jožefa Korošec, kmet Filip Berglez, k volitvi, sta izjavila gg. Baumann in Franc Novosad, da Jožefa Korošec ni sodnijsko ločena od svojega moža ter ne sme voliti s pooblastilom. Temu je takoj oporekel g. župnik, češ, da on ve, da je sodnijsko ločena. S katerimi besedami je oporekal g. župnik, se slednji ne more spominjati; da je govoril o častni besedi in o župnijskih maticah, trdil pa je edino-le odločen nasprotnik g. župnika, železniški zdravnik g. Novosad, dočim nobena druga priča, bodisi prijatelj ali nasprotnik, tudi g. komisar sam ne, ni mogla tega potrditi; edino to je potrdilo par prič, da je rekel g. župnik, da ima to v knjigah zapisano. Trditev g. župnika je bila popolnoma opravičena. Zakaj Jožefa Korošec mu je o priliki velikonočnega izpraševanja leta 1902 razločno izjavila, da sta ona in njen mož sodnijsko ločena in je to izjavo takrat tudi zabilježil v dušni zapisnik z besedami: „Sta sodnijsko ločena.“ Nadalje je Jožefa Korošec l. 1902, 1906 in 1907 volila s pooblastilom v občini Poljčane, ne da bi bili nasprotniki ugovarjali; isto tako v občini Stanovsko l. 1905 in v občini Pekel l. 1906. Ali ni moralo to dejstvo potrditi g. župnika v prepričanju, da sta zakonska Korošec res sodnijsko ločena? Tudi ni res, da je bil pooblaščenec Jožefa Korošec 10. maja m. l. pripuščan k volitvi na zgorajšnji trditev g. župnika, ampak g. vladni komisar je razločno izjavil, da ne zadostuje samo župnikova trditev, ampak da še mora kdo drugi izmed volilcev to potrditi. Se le potem, ko je potrdil g. Karol Sima, g. Anton Schwellz in več drugih volilcev, da je po njih vednosti Jožefa Korošec res sodnijsko ločena od

svojega moža, se le potem je bil pooblaščenec Filip Berglez pripuščan k volitvi, kar razločno potrdi in spriča volilni zapisnik. Da je bila nasprotna stran istega prepričanja, dokazuje še dejstvo, da je g. Schwellz se na dan volitve zarana prišel k Jožefu Korošec s prošnjo za pooblastilo, kar je pa ista odklonila. Tudi g. Baumann je nedvomno bil na dan volitve istega prepričanja; sicer bi bil gotovo že takrat zaklical g. župniku v lice, da je lažnjivec, da laže. To je storil še le na dan zgoraj omenjene politične obravnave, ko se je bil po volitvi iz sodnijskih aktov prepričal, da zakonska Korošec dejanski nista sodnijsko ločena, ampak da je ločeno samo njih premoženje, in da je mož pod sodnim varstvom. Kot priča je Jožefa Korošec v Slov. Bistrici tako odločno in glasno trdila, da je sodnijsko ločena, da njej je g. preiskovalni sodnik zagrozil zapor, potem je pa tako dolgo silil v njo, da je rekla, da je župniku povedala, da je sicer sodnijsko ločena, a zakon ni razločen. Če bi bila J. Korošec res kedaj to izjavila, potem je moral g. župnik edino-le misliti, da zakon cerkveno ni ločen, česar itak ni nikdar trdil, ampak je bil le prepričan o sodnijski ločitvi. Vprašamo torej, ali je župnik res lagal, ko je na dan volitve tisto trdil, kar je trdila vedno Jožefa Korošec, in kar so potrdili celo politični nasprotniki?! Vsak pravičen človek mora to zanikati; torej g. Baumann nikakor ni bil opravičen, psovati g. župnika z lažnjivcem.

Da je župnik lažnjivec, je hotel g. Baumann nadalje dokazati s tem, ker je g. župnik v rekurzu zoper volitev trdil, da g. Alfred Geier ni avstrijski državljani. Za to trditev je imel g. župnik tehtne razloge. Zakaj, oče in brat g. Alfreda Geierja, ki sta živela in umrla prvi v Poljčanah, drugi v Studenjah, nista bila avstrijska državljana; nadalje je g. župnik, preden je odposlal rekurz, poizvedoval pri večih faranih, ki so bili tudi mnenja, da g. Alfred Geier ni bil avstrijski državljani; nato je prepustil v rekurzu c. kr. namestniki, da dožene resnico. G. Baumann se je skliceval na poročno matico, češ, iz nje bi bil g. župnik lahko dognal avstrijsko državljanstvo Alfreda Geier. Toda g. župnik bi bil moral najprej vedeti, da je bil Alfred Geier pred 11 leti poročen v Poljčanah, torej pred dvema prednikoma zdajšnjega g. župnika. Tega ni vedel, in je tem manj v kratkem času rekurza mislil na to, preiskovati poročno matico. Ali je torej g. župnik lagal, ko je v rekurzu izrekel svojo utemeljeno prepričanje, da g. Alfred Geier ni avstrijski državljani? Vsak pravičen človek bode zanikal tudi to vprašanje. Slednjic je naštel g. Baumann še tretji slučaj, ki bi naj dokazal, da je g. župnik lažnjivec, a ta se mu je tako izjalovil, da ga je moral umakniti že v Slovenski Bistrici.

Obsodba g. Baumanna je bila torej popolnoma opravičena in naravnost grdi in nečuveni so napadi, s katerimi skušajo nemški in židovski listi blatiť gg. sodnike prizivnega sodišča v Mariboru. Omenimo še, da je g. Baumann v Mariboru naenkrat skušal tajiti, da ni grozil g. župniku z napadi v časopisih, ako ga ne bode tožil, in vendar je to sam obetal pri sodišču v Slov. Bistrici; tudi ni hotel nič slišati o kaki spravi, ko je na poziv g. predsednika Morocutija g. župnik pred obravnavo izjavil, da je drage volje pripravljen se poravnati pod pogojem, da g. Baumann da častno izjavo ter plača stroške.

d Prah - blato! „Mama, ali je res, da smo ljudje prah?“ „Gotovo sinček moj, gospič župnik je to tudi v zadnji pridigi povedal.“ „Potemtakem, ko bo deževalo, postanemo blato?“

m Laporje. V nedeljo dne 22. sušca po večernicah bo v bralni sobi ustanovni shod mladeniške zveze. Dnevni red: Pesem. Poje moški zbor. Pomen in namen mladeniške zveze. Govori gosp. Fr. Zebot, mladenci iz St. Ilje v Slov. gor. - Vpisovanje udov. Volitev voditeljstva. - Slučajnosti. Mladenci, pridite v obilnem številu! Pokažite, da ste vneti za izobrazbo. Pridejo naj vsi mladenci od 15. leta naprej.

Ptujski okraj.

p Shod na Spod. Hajdini v gostilni g. Janeza Grharja bo priredila Kmečka zveza na Jožefovo dne 19. t. m. po večernicah. Govorila bosta: poslanec Pišek in kmet Potnik. Kmetje iz hajdinske in sosednih far, pridite na shod.

p Kmetje, na shod! Kmečka zveza priredi na Jožefovo dne 19. t. m. ob 9. dopoldne javen društven shod pri Sv. Barbari v Halozah v gostilni g. Korenjak. Govorili bodo poslanec Pišek, kmetje Potnik, Brenčič itd.

p Shod pri Veliki Nedelji. Dne 22. t. m. bo pri Veliki Nedelji v gostilni g. Al. Mikl javen društven shod, na katerega vabimo vse kmete iz ormoškega okraja pa tudi iz sosednega ptujskega. Govorili bodo poslanca Roškar in Pišek, kmetje Korpár, Brenčič in drugi.

p Ptujski. Naše vrstice, da se je dr. Ploj udeležil na Dunaju slavlja najznamenitejšega slovenskega luteranca Trubarja, niso našle milosti v očeh „Novega Slov. Štajerca.“ Pravi, da niso slavili Trubarja kot slovenskega luteranca, ampak kot začetnika slovenske književnosti. Ko smo bili tako oštečeni, pa pride ta nesrečna „Domovina“ in prinese natančnejši opis omenjene slavnosti. In zdaj zopet dvomimo, ali so res slavili Trubarja samo kot književnika, kajti v „Domovini“ čitamo: sprožila se je misel, da je Trubar skoraj gotovo hotel ustanoviti slo-

vensko narodno, seveda luteransko cerkev, tožili so, da Slovenci nimajo časa, da bi razširjali Trubarjevo mišljenje; obžalovali so sedanjost slovensko brezposumnost, ker so nekdanji mnogi mogočno klicali „proč od popov“, sedaj pa so utihnili; in nazadnje še „Domovina“ poroča, da je bil Trubarjev večer dostojanstven izraz mišljenja svobodnega miselnega dijaštva, katero ne misli za svoje ideje samo manifestirati, nego tudi te misli razširati med narodom, kateri je danes ravno tako kot v časih Trubarjevih popolnoma v oblasti rimskega žezla. — Vse te besede res kažejo, da se je slavil književnik Trubar. „Nov. S. Štajerc“ pa se bo spomnil, da ima laž kratke noge.

p „Štajerc“, ne laži! Težko je odgovarjati na vse laži tega propalega lista, težko zaradi pomanjkanja prostora. List je namreč poln laži, obrekovanj, zavijanj. Iz zadnje številke hočemo pribiti le eno! „Štajerc“ trdi, da so naši kmečki poslanci glasovali za odprtje srbskih mej! To je res najnovejša — laž! Fej nesramnemu listu!

p Vurberk. Ptujskemu „Štajercu“ je menda zmanjkalo dopisnikov, zato je v zadnji številki celo stran napolnil s tistimi lažmi, katere je menda že več kot petkrat kvasil in s katerimi svoje backe krmil. Že na prvi strani v zadnji številki napada ednajst duhovnikov, vse slovenske katoliške poslanece, vse slovenske doktorje in še celo usmiljenih sester v ptujski bolnišnici ne more pustiti pri miru. Ta list pač napada vse, kar je količkaj slovenskega, naj si bo potem že duhovnik, doktor, poslanec, kmet ali mladenič. Potem pa si še upa reči, da ni proti veri, da ni nemščurški, ni nasproten Slovincem. Zakaj pa imaš potem vsako številko polno napadov na katoliške in slovenske može, in zakaj imaš več kot pol nemških naslovov na ovitkih? „Pač res lep slovenski časopis!“ „Štajerc“ je že morda celo pamet izgubil, zato pa že namreč več ne ve, kaj piše. V zadnji številki namreč piše: „Zakaj je bil urbanski fajmošter Kokelj obsojen na 30 kron globe in zakaj so nosili njegovi smrkolini nože v škornjih? Odgovor: Župnik Kokelj se niso tili nikoli župnik pri Sv. Urbanu, pač pa prav pridno pasejo svoje ovčice v vurberški župniji v zadovoljnost vseh župljanov, razven par Štajercijancev, katerim pa še Bog ni po volji, pač pa žganje. Ali že imate tiste fantje pod ključem, ki so imeli nože v škornjih, in če ste videli, da smo bili smrčkovi, zakaj pa nas niste osnažili? „Štajerc“ piše tudi: „Ali ni človek ničvreden, ki nasprotuje, psuje, blati, sovraži in zaničuje vsakega, ne da bi vedel zakaj?“ „Ja, potem je pač naša stranka prva med ničvrednimi, ker toliko napadov in tujskanja noben list ne prinese kakor „Štajerc“, po domače glitna krotča. Ptici se po petju spozna, vi pa po svoji pisavi. Živijo Slovenci!“

p Sv. Urban pri Ptuj. Ignac Marinič, bivši pisar c. kr. okrajne sodnije v Ptuj, sin tukajšnjega poštarja Mariniča, bil je pri poročnih obravnavah v Mariboru dne 13. sušca zaradi poverjenja uradnih kolekov obsojen na osem dni zapore.

p Sv. Urban pri Ptuj. Pretečeni teden je umrla tukaj mladenka Elizabeta Bašl, stara 25 let. Bila je vrla, občešpoštovana deklica.

p Sv. Marko nize Ptuja. Prihodnjo nedeljo, dne 22. t. m. sklicuje „Narodna stranka“ shod h g. Čehu ob 3. uri popoldne. Tako ste torej sklenili generalno okoli „Nerodne stranke“; ali ne veste, da se v župniji sv. Marka za vas prevroča tla? Ali ste že pozabili zadnje državnozbornske volitve, pri katerih je dobil naš kandidat v vseh šestih občinah komaj toliko glasov, kolikor ima človek prstov na rokah? Pustite nas Markovčane pri miru in nikar nas ne hodite dražiti in svojo nerodnost nam prodajati. Mi stojimo krepko na strani Kmečke zveze in se ne damo voditi od liberalnih doktorskih koncipientov in liberalnih učiteljev. Pri nas je zdaj lep mir v župniji, nikar ne sejte prepira. Markovčani imamo zadosti dobrih časnikov, ki nas podučujejo v vsakem oziru, in zato nismo željni poslušati kakih Spindlerjev, Božičev, Gosakov, Kukovcev in drugih takih dohtarskih koncipientov. To vam na srcu polaga

Zaveden markovski kmet.

p Ormož. Sirotinsko društvo. Že pred več leti so začeli po vsej širni Avstriji obračati pozornost na odgojo otrok. Posebno so se v zadnjih letih osnovali v vsaki občini sirotinski sveti, ki pazijo na izrejo in odgojo takih otrok, ki nimajo očeta. Tudi v našem okraju so osnovani v vseh 33 občinah taki sirotinski sveti, ki res vestno in natančno spolnujejo svojo dolžnost. Največ pozornosti se mora obračati seveda na zanemarjeno pokvarjeno dečo, da se reši dušnega in telesnega pogina. Ker je pa največkrat velika siromašnost kriva zanemarjenosti, je ormoški okrajni sodnik že leta 1907. ustanovil sirotinski fond za celi okraj, v katerega so dale večinoma vse občine po 10 K. Ko so se pa pričele priprave za 60letni jubilej našega presvetlega cesarja, in ko je on sam izrazil željo, naj ljudje, namesto za hrupne veselice denar trošiti, dajo kolikor morejo za otroka, je zašumelo po vsej Avstriji. Od severa do juga, od vzhoda do zahoda je ta cesarska beseda našla odmev. Tudi pri nas se je ustanovilo društvo za varstvo in skrb za sirote. Večinoma so ljudje razumeli, za kaj se gre. Razumeli so, da je naša nada otrok in mladina, da si moramo otroka rešiti pred telesnim in dušnim poginom, če hočemo, da bomo vrl, čvrst, zdrav in veljaven narod. Če so otroci pokvarjeni in mladina izprijena, je ves narod pokvarjen in popačen. Treba je torej otroka, ki je na slabem potu, spraviti na pravi pot. Treba je denarne pod-

Proč z laži - narodno stranko!

pore, treba je v sili pomagati. Treba je kupiti obleko in knjige za šolo, treba je dati denar, da se v boleznih kupijo zdravila in plača zdravnik, treba je dati nekaj kron, da se spravi otrok od sprijetih odgojiteljev v pošteno hišo in k poštenim ljudem. Dase dobi potreben denar, se je osnovalo navedeno društvo, katerega redni udje plačajo na leto po 1 K. izredni pa manj. V odboru ima vsaka župnija svojega zastopnika, odbornika sta tudi okrajni sodnik in načelnik okrajnega zastopa. Društven načelnik je središki župan, zapisnikar miklavški nadučitelj, blagajničar hardeški občinski predstojnik; razun teh sta v odboru tudi še dva župnika in štirje občinski predstojniki. Rednih udov je dosedaj nad 500, izrednih nad 160 in doneskov se je nabralo nad 600 kron. Ker se je prejšnji sirotinski fond s temi doneski združil, znaša sedaj ves denar nad 1000 kron. Vendar je še veliko ljudi, ki se branijo pristopiti k društvu in mu dati 1 K. Odprite vendar oči! S tem, da pomagate sirotam, storite dobro delo, ker pripelja pokvarjenega človeka na pravo pot in ga rešite pogube. Koliko ljudi je, ki malomarno zapirajo v petih minutah eno krono, zato pa jim je žal, če dajo v enem letu eno krono za siromake. Več ko bomo otrok rešili, manj bo postopačev, tatov in hudodelnikov, in več bo poštenjakov. V tem smislu bo tudi ormoški okrajni sodnik prirejal govore v vseh župnijah.

p **Moste.** Jožef Wogrinetz, mlinar na Mosteh, župnija Ptujška gora, je mrl na kvaterno nedeljo. Ko je mazal mlinška kolesa, zgrabil ga je stroj za glavo in mu jo zmečkal. Bil je pri priči mrtev.

p **Trgovski koncert v Ptuj.** Dne 29. t. m. priredi odsek Sl. trgovskega društva Maribor v Ptuj veliki koncert v prostorih Narodnega doma, pri kojem svira salonski orkester omenjenega društva. Med posameznimi godbenimi točkami nastopijo gg. pevci. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 1 K. Predplačila se za dobrodelne namene hvalečno sprejmejo.

Ljutomerski okraj.

1 **Ljutomer.** Ljubeznivo-sladki „Stajerc“ od 1. marca 1908 piše pod naslovom: „Prvaška tatvina v Ljutomeru“ tudi sledeče: „Seveda je Karba klerikalec do kosti, in zagrižen sovraženik naprednjakov“. Kljukec, tukaj si se pa pošteno vrezal! Karba — klerikalec! Torej tudi: Linhart — klerikalec, Kristan — klerikalec, Viktor Kukovec — klerikalec! Grozno! Socijaldemokrati — klerikalci! V spomladi 1907 je Viktor Kukovec, kandidat, sklical socijaldemokratski shod. Na ta „misijon“ je prišel tudi Elbin Kristan! Mogoče se „Stajerc“ urednik Linhart in Kristan še kaj poznata? In pri tej priliki, ljubi „Stajerc“, je bil tvoj Karba, ki si si ga privoščil v svojih predalcih, predsednik zborovanja! Vsak pameten človek bi potem sodil, da je Karba socijaldemokrat, ti kljuka lažnjiva pa si ga skozi noč prefarbal v klerikalca! Ako je to vse res, kar pišeš o Karbovih tatvinah, je to samo nov dokaz, kam vodijo socijaldemokratska načela. Karba je pač natančno izpolnjeval socijaldemokratska pravila: „Če hočeš napolniti prazno vrečo, vzeti moraš iz polne“. Tako stoji zapisano na socijaldemokratskih volilnih letakih za Viktor Kukovca, obrtnika v Ljutomeru. Drugi dokaz, da Karba ni klerikalec, vam lahko poda naš gospod kaplan Skamlec. Toliko v pojasnenje resnicoljubemu „Stajercu“.

1 **Iz Ljutomera.** Vprašanja: 1. Vsled katerega sklepa čitalničnih sej visita v tukajšnji čitalnici lista „Arbeiterzeitung“ in „Arbeiterwille“? 2. Jeli vodstvu Franc Jožefove deške šole znano, da dobivajo učenci po knjižničarju čitalnice za čitanje čitalnične knjige: „Zvon“, „Slovan“ in „Dom in Svet“? Radovednež.

Slovenjgraški okraj.

s **V St. Petru** pri Spod. Dravogradu je dne 8. t. m. po daljšem bolehanju umrl upokojeni župnik č. g. Andrej Kajtna, star 77 let. Pokojnik se je porodil dne 19. novembra 1832. v Loki pri Zidanem mostu, v mašnika je bil posvečen dne 9. jun. 1859. Od leta 1869. je v St. Petru služboval kot kurat in župnik ter pred nekaterimi leti tu šel v pokoj. Pogrebka, ki ga je vodil vlč. g. prošt Flor. Izop, se je udeležilo osem duhovnikov. Ljudstva iz domače in sosednjih župnij je prišlo nenavadno veliko. Pomenljivo, globoko premišljeno nagrobno je govoril v iskrenih besedah dobro znani propovednik g. Rotner. Blagemu pokojniku svetila večna luč!

Celjski okraj.

c **Celje.** Gonja liberalnega časopisja proti kmečkim poslancem zaradi sodnijskih imenovanj se tudi v treznih liberalnih krogih oboja. V celj gonji je zelo mnogo hinavščine. Pred imenovanji se liberalna stranka ni ganila. Poslanec Roblek in Ježovnik nista storila koraka za Slovence. Liberalna stranka je pustila nemški vladi celo proste roke. Ni ji hotela delati težav! Sedaj po toči pa zvoní zelo glasno. Nemci in vlada se lahko smeji to temu zvonjenju, ker je zelo ceno in nič nevarno! Kmečki poslanci pa so vsaj storili svojo dolžnost, v kolikor so bili informirani. — Mi vemo iz gotovega vira, da se od libe-

ralne strani z vsemi silami intrigira proti temu, da se Kmečka zveza zopet povabi v Narodni svet. Liberalci niti nočejo skupnega dela in se veselijo, da so kmečke zastopnike izrinili iz Narodnega sveta. Na eni strani kričijo, zakaj niso v Narodnem svetu, na drugi strani pa delajo proti njih vstopu.

c **Celje.** S 1. aprilom se naseli v Celju nov zdravnik dr. Fr. Premšak.

c **Celje.** Iz celjskega telovadnega odseka se mučita ta teden v Ljubljani dva vrla mladeniča, ki se vadita dan na dan v ljubljanski telovadnici, da bodeta potem vadila celjski odsek.

c **Savinska dolina.** Čitamo razne liste, včasih tudi „Domovino“ in „Narodni List“, pa le iz „Slov. Gospodarja“ izvemo neumorno delovanje državnih poslancev Kmečke zveze za blagor našega ljudstva, med tem ko jih „Domovina“ in „Narodni List“ le preganjata. Torej držimo se le „Slov. Gospodarja“, on je naš prijatelj. O Robleku in Ježovniku pa, ki doma lenarita, ne škrtne niti „Domovina“, niti „Nar. List“ besedice.

c **Trbovlje.** Socialni tečaj bo v nedeljo dne 22. t. m. v dvorani telovadnega odseka pri g. Puštu. Traja od 8. do 12. ure, popoldne pa od 2. do večera. Predavati pride več poslancev. Ustanovi se tudi Kmečka zveza za Trbovlje ter delavsko strokovno društvo. Zanimanje za shod je veliko.

c **Zg. Ponikva.** Ker vidim, da se tukaj pri nas nobeden, dopisnik ne gane, zato hočem jaz nekaj malega sporočiti. Dne 23. svečana priredilo je naše bralno in pevsko društvo prdkupstno veselico, ki je nad vse dobro uspela. Bila je gostilniška soba g. V. Vaša čisto natlačena, v tako obilnem številu se je občinstvo nabralo, kakor poprej nikoli pri nobeni veselici, in so bili gledalci in poslušalci prav zadovoljni. Zakaj pa bi ne bili? Saj so se vendar naši fantje-pevci prav dobro izurili v petju, posebno pa se-le v igri „Čevljar“, kjer so znali tako imenito rešiti vsak svojo ulogo. Reči moram, da tukaj pri nas bralno in pevsko društvo prav dobro napreduje. Zato se moramo zahvaliti našim vrlim fantom-pevcem, pa tudi možem in dekletom, ki se tako zanimajo za društvo. Največ zahvale pa moram izrehati našemu vrlému g. organistu Francetu Pečnik, ki tako vestno izpolnjuje svojo službo in pospešuje ljudsko izobrazbo. Zatorej vam kličem zavedni možje, fantje in dekleta, le tako naprej, da bo postalo naše društvo vedno močnejše, da bo močno kot skala in vihar sovražni ga ne bo razdjal.

c **St. Jurij ob Taboru.** Naša liberalna posojilnica, katera je članica celjske Zadrúžne Zveze, se je ustanovila od najstrastnejših pristašev „Narodne stranke“, ki bi radi s to posojilnico rešili Narodno stranko pogina in spravili ljudstvo pod svojo komando. Saj nam dejstvo, da je sosednja posojilnica v St. Petru v Sav. dolini, iz skromnega čistega dobička prvega leta, dovolila 6 kron za narodni sklad „Narodne stranke“ (gl. predzadnjo St. „Narodnega Lista“) kaže, da je namen posojilnic „Narodne stranke“ le podpirati „Narodno stranko“. G. Jošt, pseudo-Rajfajzovovec, bo moral poučiti svoje članice, da so, akoravno so le iz strahu pred klerikalci postale Rajfajzovke, vendar podvržene zakonu iz leta 1889 in določbam pravil. V času denarne draginje je bila celjska „Zadrúžna Zveza“ čisto suha; zato naša liberalna posojilnica ni mogla pr. nji dobiti kredita, temveč se je morala obrniti na neko banko, pri kateri je morala plačati 7 odstotne obresti in je izposojevala denar proti 8 odstotnim obrestim. Hranine vloge obrestuje po 4% odstotkov, v § 11. pravil in v določbah zakona iz leta 1889. pa stoji, da sme biti razlika le 1% odstotka. — Radi tega, kakor tudi iz tega razloga, da liberalna posojilnica ni prava Rajfajzovka, ker nima skupnega nakupa in prodaje, se je pri nas ustanovila kmečka hranilnica in posojilnica.

c **Shod K. Z. v Braslovčah** dne 8. t. m. se je vrlo dobro obnesel. Dvorana v gostilni g. Stomcerja je bila natlačena polna. Prišli so mnogobrojni prijatelji in odločni pristaši Kmečke zveze iz braslovške župnije, a tudi mnogi njeni dosedanjí nasprotniki, ki so pa — bodi jim to v čast — popolnoma mirno poslušali besede raznih govornikov, nazadnje jim pa glasno pritrdjevali z zvestimi pristaši vred, ker so se pač prepričali, da z naprejem za vse južnoštajerske kmete ni drugje mesta kakor v Kmečki zvezi. Shod je otvoril g. kaplan v imenu Kmečke zveze, in naznani predvsem, da gospod Mlakar, kot sklicatelj shoda ni mogel priti in da je žalibog tudi državni poslanec g. dr. Korošec bil v zadnjem hipu zadržan vdeležiti se shoda. G. kaplan omeni, da je shod pravzaprav sklican kot zaupni, da se je pa vendar dovolil vstop vsem brez izjeme, ker je prepričan, da med domačini — čeprav je eden ali drug še nasprotnega mišljenja — ni kaknega razgrajalca. Na to pozdravi in predstavi zborovalcem govornika, ki ga je Kmečka zveza poslala v osebi kmeta Potnika od Sv. Kunigunde na Pohorju — in novoizvoljenega dež. poslance Terglava ter prosi posleđnjega, naj vodi današnje zborovanje, čemur vsi pritrdijo. G. Terglav, burno pozdravljen, pozdravi navzoče in da besedo kmetu Potniku. Ko ta preprosti in tu nepoznan kmet nastopi, pač marsikateri zborovalec ni pričakoval kaj posebnega. Toda kmalu spoznajo vsi, da so se motili. Beseda mu je tekla gladko, navdušeno in tako prepričevalno, da se je videlo, da govori res iz srca, iz lastne skušnje kot kmet, in zato je pa njegova beseda segala tudi vsem v srca. Govoril je o kmečkem stanu sploh, o kate-

rem je rekel, da je najstarejši izmed vseh stanov, da je zato častit, koristen, pa tudi trudapoln. Vsi stanovi si žele zboljšati svoje stanje, zakaj bi si tega ne želeli kmečki, ki je ja tega najbolj potreben. Edina pomoč je združitev, organizacija, da bodo vsi za enega, eden za vse. V ta namen se je ustanovila Kmečka zveza, ki si je postavila pred vsem trojni namen: privedi kmeta do blagostanja, ohraniti mu njegovo narodnost in njegovo vero. Knasno je razpravljaj o tem trojnem namenu Kmečke zveze, o sredstvih, s katerimi, in o načinu kako hoče Kmečka zveza svoj cilj doseči. Dokazal je pa med tem tudi jasno, da so nasprotniki Kmečke zveze v resnici sovražniki slovenskega kmeta, ne pa njegovi prijatelji, kakor se pred ljudmi hlinijo. Burno pritrdjevanje ob koncu njegovega govora je pričalo, kako je vsem iz srca govoril. To so potrdili tudi vsi naslednji govorniki. Najlepše in največje vrednosti je to, da so se oglašali potem domači kmetje eden za drugim k besedi. Predvsem kmet Žvajger iz Letuša; on iz srca pozdravlja Kmečko zvezo, govori na to o hmeljarstvu, in dokazuje, kako je ravno v tem oziru treba tesne združitve, kako da hmeljarsko društvo, ki je v liberalnih rokah, ne spolnuje zadostno svoje naloge, in da mora priti do tega, da se bo hmelj začel prodajati po zadrúžništvu, in da ne bo savinjski kmet ogoljufan za ogromne svote tekom let. Mladenč Bošnjak v vznesenih besedah želi, da bi bili kmalu vsi kmetje združeni v Kmečki zvezi in pravi: ne delajte si sramote, kmetje ste in ostanite pri kmetih. G. kaplan navaja vzroke, zakaj da Kmečka zveza ni imela do sedaj v lepi Savinski dolini toliko prijateljev kot drugod; Ker večka množina ni poznala namena in pomena — Kmečke zveze — a hvala Bogu, tudi savinjski kmetje prihajajo sedaj že do spoznanja, kje in kdo so njihovi pravi prijatelji. Kmečka zveza ima priložnost, ker je izšla iz kmetov, zato se naj združijo vsi kmetje v tej zvezi in oni bodo nepremagljiva armada, kateri se bodo potem morali hočeš nočeš pridružiti vsi drugi stanovi. Kmet Čremošnik navaja še nekatere slučaje, kako so nekateri bili lansko leto pri prodaji hmelja ogoljufani in pozivlje v odvrnitev enakih slučajev k združitvi vseh kmetov. G. deželni poslanec se končno zahvali za skazano zaupanje ob času volitev, zavrača nesramne napade nasprotnih listov na njegovo osebo, in ožigosa ostro hinavsko in prikrito delovanje „Nar. stranke“. Ob velikanskem navdušenju zaključi nato zborovanje. Iz tega se pač vidi, da je zborovanje doseglo popolnoma namen: pokazati kmetom namen Kmečke zveze. Opomniti je treba, da so se vsa izvajanja vršila brez vsakega najmanjšega ugovora. Led je prebit, in kmalu bodo spoznali vsi braslovski kmetje, da je njih prijateljica edina Kmečka zveza in ne liberalna Narodna stranka — in potem bo v lepi braslovski župniji zavladala zopet kot nekdanj lepa edinost.

š **Dobrna.** Zopet eden! Poročali smo v zadnji številki „Slov. Gospodarja“, da bi imela biti dne 14. marca prodaja nekega blaga v Hazenpihlvi trgovini. Pa ni prišlo do tega. Višja moč, je posegla vmes in prodaja je bila cela trgovina. Pek in v novjšem času krčmar Kirbisch je odprl svoj mošnjiček, v katerem ima spravljene slovenske groše, in kupil trgovino, da jo reši za nemštvo. Tak konec torej je vzela Augustova politična slava. Zopet je odigrana žaloigra, ki je polna naukav za dobrnske Slovence in njih nasprotnike. Hazenpihl je postal žrtva divje in slepe štajercijanske nemškutarije. Našuntan od političnih sleparjev žrtvoval je, dokler je mogel, ves denar za zmago gnjilega dobrnskega nemškutarstva. In ta denar je bil denar slovenskih trpinov in njihovih krvavih žuljev. Mogoče, da je upal tudi Hazenpihl, da pride enkrat dan zmago; gotovo je, da je spregledal prepozno. Videl je sicer pasti svojega pobratima, znanega mogočnega Auerja; videl je, kako se je potegnil Golov Herman o pravem času v ozadje: videl je žalostno odhodnico Klobase in njegovih bratov; videl je konec marsikakega posilincea, a vse to ga ni spametovalo. Vržen v politični vrtinec plaval je dalje, dokler ni omagal. Ne pisali bi o tem, a ker je v tem velik in važen del dobrnske zgodovine, ne moremo in ne smemo mimo. Tudi še nismo pozabili zadnjih občinskih volitev in Hazenpihlvega truda za nje. Vedeli smo, da je bil Augustov konec zapečaten tisto leto. On sam ni verjel tega, in čeravno je slišal tu in tam pameten nasvet, ni se hotel ločiti od ljudi, ki so odločeni političnemu poginu. Neka nevidna in strašna moč plava nad dobrnskim posilincem; drug za drugim ginejo pod to močjo in s strahom in trepetom pričakujejo, na kogar pride vrsta sedaj. Je že odločen! Če se vlada božja pravičnost na svetu, in o tem ne dvomimo, lahko prisežemo, da ga najde maščevalna roka. In do zadnjega mora iti. Nobena človeška moč ne ustavi te usode; tudi Südmarkin denar je zastoj, čeravno je slišati njegov žvenket na Dobrni. Hazenpihl je načelnik Südmarkine podružnice. Mislimo, da je žvenket tega denarja mrtvaško in pogrebno zvonjenje za vsakega, ki ta denar vzame v roke. Božjega blagoslova ni bilo in ne bo na njem. Komur je enkrat vžgan pečat izdajstva materne jezika in očetove vere na njegovem čelu, tak naj ne poskuša svoje sreče na Dobrni. Hazenpihl se je štel sicer za pristnega Nemca, a podpiral je z dušo in telesom namene izdajalcev. Sedaj ima plačilo. Naj bo to svarilen vzgled vsem, ki se še hočejo o pravem času spametovati. Dolg čakati nimamo navade.

Proč z izdajalci kmetov!

c **Mozirje.** Čeravno je že postni čas in se mora človek vzdrževati vsega posvetnega, vendar se še spomnim na vesele ure, katere smo imeli v pred-pustnem času. Ne bom našteval plesnih veselja, tudi ne pustnih maskarad, opisati hočem samo predstavi, katere je priredilo kat. slov. izobraževalno društvo dne 9. in 23. svečana. Zopet so se pokazala naša vrla dekleta kot izvrstne igralkice. Najprej je ena po-zdravila došle, potem je sledila igra „Zakleta soba v gostilni pri zlati goski“. Vsaka igralka je bila na svojem mestu. Drugo igro, „Kmet Herod“ so igrali fantje. Pri tem ni bilo smeja ne konca ne kraja, tako izborna so jo pogodili. Na koncu se je zahvalil društveni blagajnik za veliko udeležbo, posebno se je zahvalil dobrotnikom, ki so pomagali društvu, da si je napravilo nov krasen oder. K sklepu so zapeli in veseli razšli. Na veselo svidenje!

c **St. Jurij ob juž. žel.** G. Jožefa Drogenika opozarjamo, da naj resnico govori o novo ustanovljeni mlekarški zadrugi. Zadnjič je govoril nekemu kmetu veliko neresnico, da bo moral vsak, kdor pristopi k mlekarici, vplačati 10 K od ene krave itd. Ker je to velika neresnica in ker hoče z neresnicami delovati proti mlekarški zadrugi, se bomo posebej pomenili, tam kjer mu ne bo ljubo, če to nadaljuje. Vsak, kdor pristopi k mlekarici, vplača pet kron deleža za vselej, če ima eno ali pa 100 krav. Tudi deleža mu ne bo treba vsega enkrat vplačati, ampak v petih obrokih po 1 K.

c **Dramlje.** Izjavljam vsem tistim, kateri so me imenovali pristaša Narodne stranke, da ne maram več imeti z isto nikake zveze. Dramlje, dne 15. marca 1908, Blaž Jesenek, kmet.

c **Občni zbor kat. pol. izobr. društva za šmarški okraj** se je izvršil v sredo dne 11. marca nepričakovano veličastno. Kljub tedenskemu dnevu je prihitelo na zbor nad 200 vrlih mož; največ je bilo vrlih šmarčanov, potem zavernih Petračanov, lepo so bile zastopane Zibiki, Sv. Ema, Sladka gora, Ponikva in Sv. Vid. Ob 10. uri odprli v Habjanovi dvorani društveni predsednik Gomilšek občni zbor. Po poročilu o zelo uspešnem delovanju l. 1907 se s vsklikom izvoli sledeči odbor: Gomilšek Fr., župnik pri Sv. Petru, predsednik; Vrečko Jakob, kmet na Ponikvi, podpredsednik; Ilc Ivan, kaplan v Šmarju, tajnik; Zelič Dragotin, organist v Šmarju, blagajnik; Drogenik Jernej, župan, Šmarje okolica; Stoklas Jož., kmet v Šmarju, Skale Stefan, kmet na Sladki gori, Cerovšek Jernej, kmet pri Sv. Vidu in Smole Fr., kmet v Zibiki, odborniki; Cerjak Fr., kaplan v Šmarju, in Čonč Jan., župan pri Sv. Petru, računski pregledovalec. Na to nastopi živahno pozdravljen državni poslanec kmet Fr. Pišek, ki v poljudnem, iskrenem dvipolurnem govoru razloži rane kmečkega stanu in poda tudi zdravila za nje. Ves čas so kmetje tovariša-kmeta poslušali z napeto pozornostjo. Pred vsem razloži, kako je sestavljen državni zbor, pomen klubov, odsekov, in zahvali zborovalce, da so volili dr. Korošca, ki ga je kot kmeta spravil v davčni, vojaški in petičijski odsek, kjer bo lahko s svojimi izkušnjami veliko koristil kmečkemu stanu. Glede zaprtja mej povdarja, da bo tirjal glasovanje po imenih, ko se bo glasovalo o trgovinski pogodbi s Srbijo, da se bo vedelo, kdo je izdajalec kmeta. Cenitev posestev se vrši leta 1909. Da se bo nižje cenilo in pravično, bo predlagal načrt postav, da obstoji cenilna komisija iz 2 občin-skih odbornikov in 2 udov, ki jih imenuje glavars-tvo, da ne bo takih krivic kot l. 1879. Kmet Orač od Sv. Petra tirja poldnevni poduk. Poslanec se iz-reče zanj do 13. leta brez oproščenja in s podukom v kmetijstvu. Mladenčič Andrič Janez od Sv. Petra omeni, naj se zadnja vojaška vaja opusti. Poslanec povdarja, da se poteguje za to, in tudi, da dobi tudi kmet odškodnino za zamudo časa pri vajah. Drogenik Jernej od Sv. Petra vpraša, kaj je s starostnim zavarovanjem. Poslanec odgovori, da se gotovo upelje in tudi za kmeta, ne samo za delavce in po-sle. Nad vse so potrebne deželne zavarovalnice ne samo za življenje, nego tudi za živino. Premalo je živinozdravnikov.

Stoklas iz Šmarja pristavi, da so tudi predra-gi, zlasti šmarški. Poslanec obljubi poskrbeti za ta-rifo, po kateri bo kmetu lahko plačati. Stoklas me-ni, naj bi se vpeljal živinozdravniški kurzi, v ka-terih bi se vedoželjni kmečki mladeniči lahko nauči-li, česar je treba v prvo pomoč. Predsednik vpra-ša, kaj je ukreniti, da se bodo podpore bolj pravič-no delile kot letos. Poslanec odvrne, da se vlada ozira vedno na najbolj potrebne. Vsled posredovan-ja orožnikov in vsled medsebojne nevoščljivosti pa čestokrat resnično potrebni ne dobijo ničesar. Vreč-ko Jakob iz Ponikve povdarja, naj se ob nesreči da tudi podpora velikim posestnikom. Naj se naredi po-stava, ki bi vsem pravična, in da bodo imeli pri razdelitvi odločevati močje iz občine. Stoklas: Prid-nim služabnikom naj se dajejo nagrade. Pišek: Za to skrbe kmetijske podružnice. Leskošek Miha iz Zi-bike: Naj se da podpora, če je polje poškodovano po vodi, mrazu. Poslanec odvrne, da se bo potegnil, da se tudi pri eni četrtini odpiše davek. Vipotnik Jurij s Sladke gore vpraša glede vplačevanja zava-rovalnine, in Vrečko glede postopacev. Poslanec opozarja, naj se župani brigajo, da čez deset let od-sotni dobe v svojih bivališčih domovinsko pravico. Predsednik opozarja poslance, naj tirja, da vlada bolj skrbi za gojitev domače obrti in da kako tovar-niško podjetje vpelje v šmarškem okraju, da se ljud-je lahko doma prežive. Ko se poslanec da razna po-

jasnila, ga predsednik med burnim odobravanjem zahvali za krasno poročilo. Na to se soglasno sprej-mejo resolucije. Župnik Krohne iz Razbora izrazi kot ustanovitelj društva svoje veliko veselje nad vele-častnim zborovanjem in krasnim kat.-narodnim na-predkom v šmarškem okraju. Nato ob trideletni na tri prepomenljivi shod zaključil predsednik z živoklici na oba jubilarja, cesarja in papeža, čemur ves zbor navdušeno pritrdi. Kmetje so se razšli polni navdu-šenja za zboljšanje kmečkega položaja in nad vse zadovoljni z res podučnim zborovanjem.

c **Mestnijski shod.** Ko smo se vračali kmetje s šmarškega shoda, je vsak povdarjal, koliko pod-uka smo sprejeli na tem shodu za bodoče naše kmečko delovanje, dočim smo šli s štajerčijanskega shoda prazni domov. Tako vpitje nam pač malo po-maga, če Linhart reče: „verdana“ vlada nam nič ne da. Sicer pa komu naj pomagajo štajerčijanci, ko v njihovem umazanem glasilu obstoji vse delo za kmečki stan le v najostudnejšem napadanju duhov-nikov. Glavni vzdrževalci „Štajerca“ v Ptuj le s šnopsarijami rešujejo kmečki stan. Kdaj to sprevi-dijo nekateri zapeljanci v naših vrstah.

c **Resolucije šmarškega shoda.** Shod se iz-reka za direktno, tajno in splošno volilno pravico za štajerski deželni zbor. Dokler pa še to ni mogoče, tirja enkrat toliko poslancev v kmečki skupini, kot za državni zbor, skupino slovenskih trgov vsaj z 2 poslancema in ravnotako slovensko veleposestniško skupino. Shod izreka zaupanje S. K. Z. in dr. Korošcu. Vlada naj skrbi za domačo obrt in tovarniška podjetja v okraju. Tirjamo zimske kmetijske te-čaje, pa tudi gospodinske tečaje. Omeji se naj število gostiln in prodaja žganja. Cenitev posestev se naj leta 1909 pravično izvrši. Meja naj ostane zaprta. Zato naj odločno skrbe poslanci. Vpelje se naj raz-deljen poldnevni poduk. Zadnja vojaška vaja se naj opusti. Deželna zavarovalnica za življenje, zoperto-čjo, požar, za živino se naj upelje. Poslanci naj po-skrbe za pravično delitev podpor. Pri starostnem zavarovanju naj se ozira tudi na kmete same. Shod protestuje proti krivičnim sodnijskim imenovanjem in odločno tirja skorajšnjo otvoritev šentjurske kmetij-ske šole.

c **Trbovlje.** Razvidi se, da so tukajšnji social-demokrati od svojih voditeljev močno zaslepljeni. Oni se jezijo nad poslancem Benkovičem, da je on napravil draginjo. Razvidi se v tem, da so v svoji socialni politiki in v izobrazbi za nami močno zao-stali, ker niti ne vedo, da so vsi draginji samo pre-kupei in špekulanti krivi, in kdo so ti prekupei? Sami judje, in ti so zavézniki socialdemokratov; to-rej ne naši poslanci, ampak židovski špekulanti in socialdemokratska neumnost je kriva sedanji draginji. Delavci krščansko-socialne stranke! Ako se pre-drzne kak rudečkar vam to očitati, da je draginji kriv poslanec Benkovič, Gostinčar ali dr. Krek, po-vejte mu v lice, da je neumen in da so krivi le judje, ki imajo celo barantijo v rokah in zraven pa so še socialnim demokratom voditelji. — Lažnjivec in obrekovalcev je zadosti v našem premogokopu, ki jih pa mi ne jemljemo v poštev. Tudi njim se bo-do enkrat odprle oči. Krščanski premogarji! Ne za-mudite časa, ki se vam nudi. Pristopajte h krščan-sko-socialni stranki, v kateri se lahko izobrazite, da postanete zavedni in pošteni delavci, ne pa taki bu-teljini, kakoršni so rudečkarji.

c **Mož zasadil ženi nož v trebuh.** Iz Trbovelj nam poročajo: Krojač Jerman iz Hrasnika je grdo ravnal s svojo ženo. Večkrat jo je do krvi pretepel. Ker ni mogla več pri njem ostati, se je preselila v Trbovlje in se tam bomo preživljala. V pondeljek je prišel mož za njo ter ji, ker je bila doma brez var-stva, zasadil nož v trebuh. Smrtno ranjeno so spravi-li v bolnico, zverinskega moža pa, ki se je še hvali-l s svojim činom, zaprli. Ali bodo vendar kdaj po-klicane oblasti storile kaj zoper nesrečno žganje-pitje?

c **S. Peter na Medvedvem selu.** Naša madina se krepko giblje. Mladenška zveza izobraževalnega društva ima v nedeljo 2. marca po večernicah v bralni sobi veleznimiv podučni shod, dekliska gveza pa ima enak shod na praznik Mar. Oznanenja po večernicah. Želimo obema shodoma velike udeležbe, da bo med našo dobromislečo mladino vedno večje navdušenje za toliko potrebno izobrazbo v vseh panogah kmečkega življenja.

c **Mozirje.** Kat. slov. izobraževalno društvo v Mozirju priredi v nedeljo, 22. t. m. popoldne po večernicah društveno predavanje. Vde-ležite se ga v obilnem številu posebno močje in mladeniči.

Drobtinice.

d **Mož,** ki je prinesel pipo (fajlo) v Evropo. Pred par leti so na Francoskem odkrili v mestu St. Malo spomenik slavnemu mornarju Cartieru, ki je pridobil Francoski lepo deželo Kanado. Kadilci pa imajo še drug vzrok, da časte tega moža: on je bil prvi, ki je tobak in tobakno pipo prinesel na evrop-ska tla. Iz Amerike je pisal takrat o ondnotnih Indi-jancih to-le: Oni imajo neko zelišče, ki ga prav pridno goje in zbirajo na kupe. Na svojem vratu nosijo privezane vrečice, nabasane s tem zeliščem. S seboj imajo tudi kos izvotlenega lesa, ki je podob-en piščalki. Zelišče nabašejo v les na enem koncu, drugi konec pa vtaknejo v usta. Nato prižgo z og-ljem zelišče in vsrkavajo dim, ki ga potem spuščajo skozi nos. Pri njih opravlja nos isto službo, kakor pri nas dimnik na hiši. Tudi mi smo poskusili sto-riti tako, a nas je peklo in žgalo po grlu in ustih kakor paprika. Dandanes kadilci nimajo več tako nežnih ust.

d **Po ceni.** Rabelj, ki je imel obesiti morilca, je zadnji dan sporočil, da je zbolel. Predsednik sod-nega dvora je bil v velikih skrbih, kdo naj sedaj izvrši ta žalostni posel. Kar so mu naznanili, da je v zaporu star cigan, ki tudi ume to opravilo. Pred-sednik je dal poklicati cigana in ga je vprašal: Ali znate obešati ljudi? — Cigan: To pa to, jako spret-no obešam. — Predsednik: Ali ste zadovoljni, če vam damo pet goldinarjev za to? — Cigan (vesel): O, za pet goldinarjev obesim tudi vse gospode, sod-nike in porotnike.

d **Uspešno žuganje.** V hudi zimi je orožnik zalotil nekega postopača. A to je poslednjega, ki je bil gotov, da pride v toplo luknjo, tako razvedrilo, da je pričel žvižgati. — Ti, je dejal orožnik k svo-jemu ujetniku, ako ne boš miren, te takoj zopet iz-pustim.

d **„Veseli“ rodbinski dogodek.** V Steubenville, Ohio, v Ameriki je povila Mrs. George Campbell petero popolnoma razvitih otrok. Trije od njih, deč-ki, so umrli že eno uro po porodu, dva pa, deček in deklica, sta popolnoma zdrava.

Najnovejše novice.

„Domovina“ zopet modruje. V zadnji številki je vzela pod svoja sicer že precej otopela očala po-boje, pretepe in umore, ki se dogajajo boja vsake mesec po naši domovini ter so predmet porotnih ob-ravnjav v Celju in Mariboru. Da so to žalostna dej-stva, prizna vsak rodoljub. Sicer pa se take reči med našim narodom gotovo ne dogajajo večkrat in v grši meri nego drugod. In zato je popolnoma ne-potrebno, da se „Domovina“ pridružuje tistim ostud-nim nemškim listom, ki naš narod grdiijo in sramoti-jo v javnosti. Zanimivo pa je, koga „Domovina“ mirne duše dela odgovornega za te žalostne in sploh za vse druge za naš narod sramotne pojave. Kdo je vsega tega kriv? Duhovščina in nihče drug. In zakaj? Ker ljudi ne navaja k ljubeznji in strpnosti, ampak seje prepir. Z drugimi boljimi in edino pravi-mi besedami povedano: Ker naši duhovniki nočejo in ne smejo trpeti, da bi se liberalizem nemoteno šir-il med našim ljudstvom, zato so krivi vsega slabe-ga, kar se pri nas dogaja. Če pa hočemo v resnici izvedeti, kdo je kriv teh žalostnih dejstev, se spom-nimo na staro resnico, da človeka pokvarja družba. In liberalna družba je vselej bila ter je — slaba družba. Živo so nam ostale v spominu vse tiste ne-čuvne podlosti in nedopovedne surovosti, ki so jih ob času zadnjih državnozborskih volitev pristaši in agitatorji Narodne stranke ugajali, posebno po sa-vinjski in mislinjski dolini. In kdo jemlje duhovšči-ni ugled med ljudstvom, kdo zatira spoštovanje do zakonitih predstojnikov, kdo ubija živo vero in smi-sel za čednost med našim narodom, če ne liberalni časnik? „Domovina“ naj le z eno roko sebe prime za nos, z drugo „Narodni List“ in imela bo iste, ki so krivi posurovelosti med našimi rojaki. V tem delata „Štajerca“ žalostno konkurenco.

Socialni tečaj v Trbovljah. Spored socialnega tečaja, ki bo v nedeljo dne 22. t. m. pri Spancu v Trbovljah (pri cerkvi): Dopoldan: Ob 7. uri: Služ-ba božja, ob 8. uri: 1. Otvoritev. 2. Rudarski za-kon in rudarske zadeve z razgovorom. 3. Sociali-zem. Popoldan: Ob 1/3. uri: 1. Splošno zava-rovanje. 2. Strokovna organizacija. 3. Pravna pot delavca. 4. Solidarnost interesov kmeta in delavca. Govorniki: dr. Benkovič, dr. Krek, dr. Verstovšek, dr. Hohnjec, M. Moškerc i. dr.

S. Sole. Nastavljen je za nadučitelja v Zrečah pomožni učitelj za okraj Maribor Henrik Sel, pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. učitelj od Sv. Marka Fr. Marinič. Kot stalna učitelja sta nastavljena pri Sv. Marjeti ob Pesnici Jernej Černko iz Jarenine in v Poljčanah tamošnji suplent Miroslav Lešnik. Službo menjata učitelja Jožef Krajnc v Petrovčah (in učiteljica Antonija Valenčič pri Sv. Martinu ob Paki. Učiteljici v Poljčanah gđe. Amaliji Martelanc se je dovolila močitev s tamošnjim učiteljem Miroslavom Lešnikom.

Sv. Peter v Sav. dolini. Tukajšna župnija je podeljena č. g. dr. Iv. Jančič.

K Ljubnica. Tu sta zakonska Pobirk dne 18. febr. obhajala srebrno poroko. Stariši „nevestini“ Svač po domače Gornji Mavo na Loški gori v Zrečah pa v zakonskem stanu živijo že 52 let.

b Raztez. Zaradi mnogih zaslug za občino bili so v seji dne 19. jan. imenovani častnim obča-nom sledeči čč. gg.: dr. Anton Medved, profesor v Mariboru; Jožef Cerjak, župnik v Rajhenburgu; Makso Ašič, kaplan na Ponikvi ob juž. žel.

Listnica uredništva.

Sv. Urban pri Ptuj: Pustimo to ničlo pri miru! — Sevnica: So že priobčili itak drugi slovenski listi. — Lenuhar: Tako in vrtajno delati, javne razprave pa nekaj časa pustimo. — Sv. Andraž: O nar. veselici ne moremo priobčevati celih člankov, saj smo že veselico itak naznanili in jo še bomo! — Brežice: Nerači priobčijo take nemške neumnosti. Hvala! — Konjice, Sv. Jurij v Sl. gor., Petrovče, Štanj-ski okrog, Cirkovce: Prihodnjič, v četrtek je praznik in list smo mo-rali v sredo zjutraj zaključiti.

Loterijske številke.

Dne 13. marca 1908.					
Trst	81	26	3	79	12
Linc	21	63	83	52	78

Proč s škodljivci naše živinoreje.